

Mitt liv som Spelman av Sven-Åke Svensson F 11 jan 1946

Jag är född och uppvuxen i Hällesåker som är en by i Lindome, 20 Maj 1951 bildades Hällesåkers Spelmanslag hemma hos oss, det minnet har fastnat på det viset att den ene farbrodern, Arvid vågade inte komma fram utan var hos en annan farbror som hette Erik och bodde knappt 100 m från oss och där stod dom och tittade genom fönstret, så vi barn fick gå och hämta honom.

Vid den tiden spelades det nästan jämt hemma hos oss.

Ett annat starkt minne är i från 1952 när spelmanslaget skulle medverka i ett radioprogram som hette "dansa med mig" med Hilding Pettersson från Frillesås Dansbana, vi satt klätrade framför radioapparaten hemma och lyssnade.

När jag var i 9-års åldern hade min bror fått ett dragspel och det var jag och pillade på när inte han var hemma, i när jag var i 10 års åldern var det en symaskinsförsäljare hemma och han hade ett Hagstöm granesso spel som han hade bytt in och hade till salu. Jag hade sparat lite och fick låna lite av farsan så jag kunde köpa spelet. Oj vad roligt det var att få spela på detta och jag lärde mig ganska snabbt, jag hade ju fått många bitar i huvudet redan innan.

När jag var 13 år så sa min ene farbror Arvid när spelmanslaget skulle spela till dans vid ett tillfälle att lå pojken följa med, oj vad spännande det var, jag hade lärt mig lite om harmonier så jag klarade mig rätt bra på det viset. En lustig sak, vi skulle alltid spela en vals som hette Tavla-Valsen, sedan hade jag glömt den tills för 3-4 år sedan, då var det en som hette Leopold Wallin som spelade den så då fick jag höra den igen efter mer än 50 år.

Bilden" Sven-Åke Svensson på en soaré 1958, moster Anna Johansson

När jag var i 20-års åldern började jag spela fiol och kunde vara vara med i Hällesåkers Spelmanslag mera aktivt. Jag var då ofta med farsan Gustaf Svensson och mina farbröder Arvid och Ivar Svensson Spelmansstämmor och träffar.

En gång mot slutet av 1960-talet var vi i Nyköping på Spelmansstämma och då var Eric Sahlström där och det var väldigt spännande och intressant att få se och lyssna till honom och jag blev lite tänd och nyfiken på nyckelharpans klang och möjligheter.

Vi var ofta nere i Halland på Hallands Spelmansförbund spelträffar. Hos dr. Nyströms i Falkenberg var det ofta, på ett årsmöte där gick jag med som medlem, jag tror det var 1968.

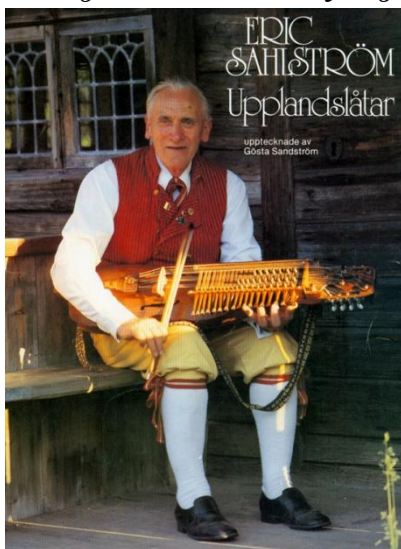
Senare på vintern så var Erik Sahlström ute i landet och spelade för Bildningsförbundet och när han skulle till Stuvns Bygdegård i Frillesås så undrade Birger Sandkvist om vi ville hjälpa honom och visa Erik vägen dit, då blev det så att jag fick åka med i Eriks svarta Volvo PV dit och därmed fick jag ju en rejäl pratstund med Erik, jag försökte att köpa en Harpa av honom men det gick inte, men han omtalade att det fanns en i Bollebygd som hette Sven Stålberg som var i samma situation och han föreslog att jag skulle kontakta honom.

Och det gjorde vi så jag och farsan åkte dit och vi blev väldigt välkomna, vi blev där nästan en hel natt och spelade, fadern spelade fiol och en bror till Sven spelade dragspel, en syster kom som spelade gitarr. Sven berättade att han redan hade börjat göra en ritning på en Nyckelharpa, så vi samarbetade och började bygga var sin harpa, måtten var tagna från en bild ur en bok som var en avhandling av Jan Ling, men det blev ganska rätt jag tror bilden blev förstörd 7 gånger och så var måtten efter det.

Sedan började vi spela på våra harpor, vi var ute på spelmansstämmor och träffar och det blev uppståndelse var än vi kom med våra Nyckelharpor och press och besökare var som galna och undrade var detta var för något, det var inte många som hade sett eller hört en Nyckelharpa då vid den tiden.

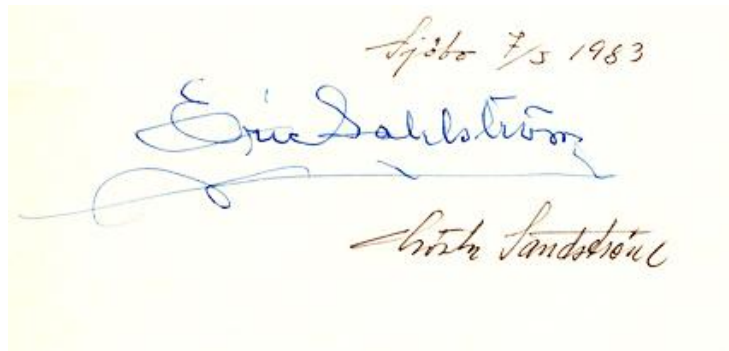
1974 så fick jag ett stipendium av Lions Club i Lindome, dom delade ut sådana till lovande ungdomar på den tiden. För dom pengarna kunde jag åka till Erik Sahlström och spela med honom i 4 dagar, jag trodde jag kunde ganska mycket tyckte jag men så var det ju inte, det var intensiva dagar och det kunde ta flera år innan det gick upp för mig, "de va ju så han mena".

Sedan var jag ofta i Vendel och i Österbybruk på stämmorna där, det var mycket trevligt att få komma dit. 1983 var jag i Sjöbo och Erik Sahlström och Gösta Sandström var där, dom hade åkt tåget dit och Erik fick kännning av sin astma så han fick gå och lägga sig på sitt rum på fredagskvällen.

Eric Sahlström

När de andra hade åkt hem eller gått och lagt sig kom Erik ner utvilad och spelsugen, så vi satte oss i ett rum där och spelade och vi höll på till långt fram på morgonen, det var en högtidsstund som man gärna inte glömmet.

1982 fick jag en fråga om att spela på konserthuset i Göteborg, det skulle bli en konsert med gamla nordiska instrument genom Nodlek, ock det gjorde jag, men jag har nog aldrig varit så nervös i hela mitt liv som den gången, det var hemskt men samtidigt roligt, ett fullsatt konserthus men väldigt tyst mens man spelade, jag spelade en Uppländsk polska först och sedan min egen Midsommarminnen och sedan brakade applåderna loss, det var en fantasisk känsla att stå där på scenen och ta emot detta. I den stunden gjorde det inte så mycket att jag varit så nervös innan.

Jag hade spelat midsommarminnen innan på HSF:s 50 års jubileum på Katrineberg och ett tyskt TV-team var där och spelade in, och det sändes i Tysk TV senare.

I början på 1980-talet så blev det mycket att spela till gammaldans, det kunde bli ett par tre kvällar i veckan ibland, det kunde bli lite jobbigt men roligt, när det senare blev mer ock mer danser med moderna inslag så var det inte lika roligt längre så jag slutade med det.

1985 startade jag Spelmanslaget Lommebøs, det var på mitt jobb Mölndals Museum och vi var 3 st. som började träffas och spela för skoj skull. Men det spred sig snabbt och innan årets slut var vi ett 10-tal spelmän. Sedan började vi med spelkurser och det blev många nya som kom, jag tror vi var ett 25-tal spelmän till slut. Det är nu 31 år sedan 2018 som vi räknar med att Lommebøs började.

Men det har varit mycket trevliga och roliga år särskilt att få träffa alla dessa människor. Vi träffade en Dansk grupp från Hirtshals Spelmanslag 1989 och vi reste dit varje år och dom kom till oss, sedan blev det skotsk grupp från Invermess och en norsk grupp från Farsund Lista och en grupp från Sunne. Även några Danska grupper tillkom. Vi kallar projektet för ScoScan.

Vi samarbetar och träffas nånstans varje år, vi har varit Scotland 4 gånger tror jag, och det fortsätter, 2017 var vi till Sunne i Värmland. 2018 Skall vi till Farsund i Norge.

Lommebôs 1990, vi lånade en gammal brandbil och åkte till Danmark med.

*Övre fr V Bea, Bengt, 2dra rad Stefan, Sven-Åke, Georg, Nedre rad Lasse, Maj-Britt
Sigun, Sören, Gurlu, Erland, sitande Bertil.*

2006 var ett spännande år, jag var i Borås på ett hotell när det ringde en man och sade att jag hade fått Mölndals Kulturstipendium 2005 det var överraskande och roligt, det hade instiftats året innan och då fick Per Andersson priset 2004. Då var det så att den som fick priset skulle ingå i juryn till nästa års pris, så jag fick vara med och rösta fram Laleh Pourkarim som fick priset 2006. Hon var inte så känd då.

Hennes karriär tog fart efter detta, så jag brukar säga att jag har varit ute och ätit middag med Laleh. Jag fick priset för bl.a. att jag forskade och skrev om de gamla spelmän och låtar som fanns i Lindome. Tecknade ned alla låtar ca: 70 st. med Arr utan att kunna noter, det tyckte juryn var imponerade. Även för att jag byggde Nyckelharpor, inte direkt på beställning utan dom såldes senare när dom var färdiga.

Jag har fram tills idag byggt ett 100-tal Nyckelharpor. Nu har jag i princip slutat med Harpbygge.

Något år efteråt så fick jag ett annat Kulturpris av Studioförbundet Vuxenskolan, det känns väldigt bra att få lite uppskattning av det man gör, det stärker en verkligen.

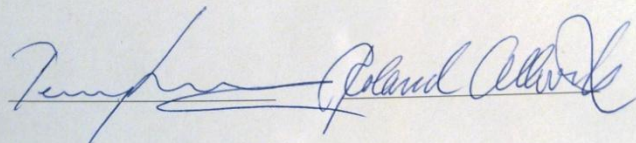
2005

KULTURSTIPENDIAT

Sven-Åke Svensson

"En sann företrädare för sin bygd och dess kulturarv. Han samlar inget ludd i fickorna men väl ett Lommebøs. Genom sitt slit och engagemang räddas lite av Lindomes rika historia, såväl musikaliskt som hantverksmässigt. En gärning som för Lindome och Möldal ut i världen!"

JURYN

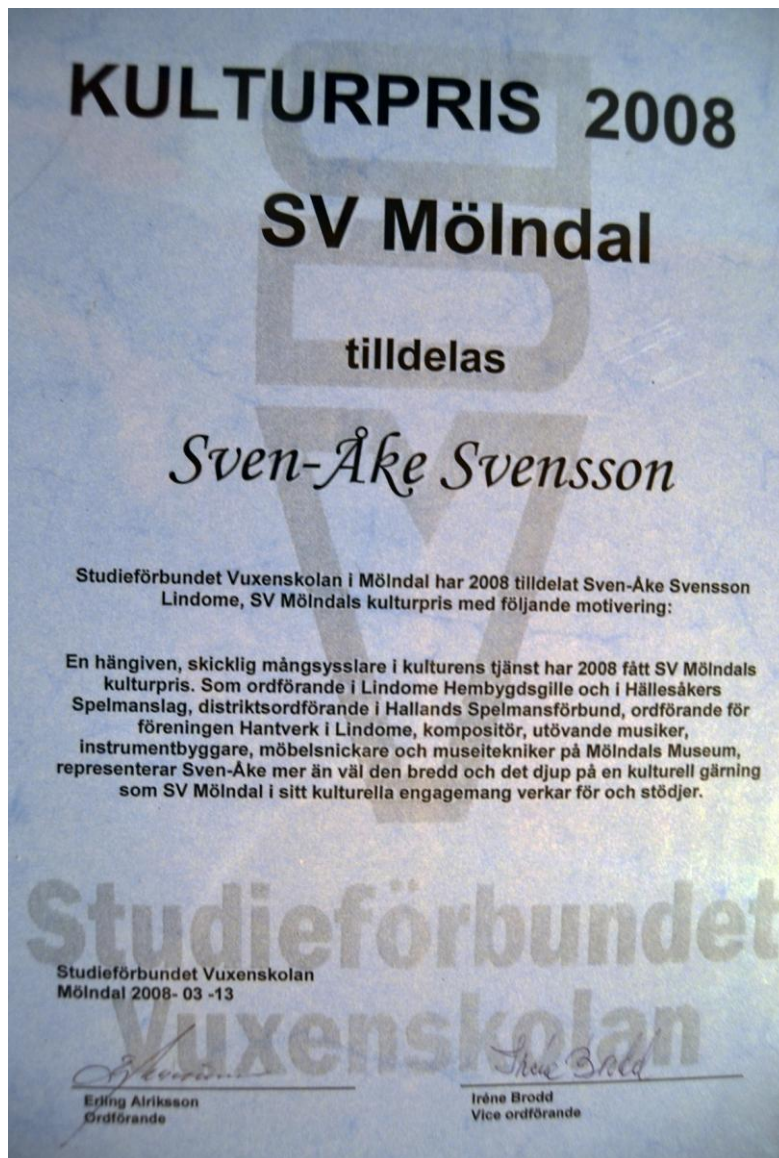

KULTURHUSET
MÖLLAN

Folkets
Hus

Numera så har verksamheten minskat betydligt, jag var ju ordförande i Hällesåkers Spelmanslag och Lindome Hembygds-gille i ca: 20 år. Jag var ordförande i Hallands Spelmansförbund i 5-6 år och med i styrelsen ännu. Jag höll också på med ett Bygdespelet "Brandskatten" som handlade om Lindome 1644 när Halland blev svenskt 1645. Jag var med och forskade fram vardagshändelser i Lindome och Källered som sedan användes i pjäsen. Vi höll på i 6 år innan pjäsen kunde ha premiär 1985.

Jag spelar ännu i Hällesåkers Spelmanslag och Lommebøs, även i Hallingastråk men det är inte lika allvarligt längre utan bara för att det är roligt att spela.

Sammanfattningsvis så är jag nöjd med det jag har åstadkommit hittills i livet, man kan säga att jag har haft ett bra liv och har fortfarande, förhoppningsvis några år till framöver, det som gläder mig mest nu är alla dessa ungdomar som spelar och försätter att föra traditionen vidare och gör det bra.

Också alla dessa minnen man skaffat sig, träffat alla dessa människor inte bara i Sverige utan alla andra som bor lite varstans på vår jord. det betyder mycket på ålderns höst. Jag lever ett betydligt lugnare liv nu än tidigare och har det bra, tar en dag i sänder och trivs med det, men att sluta spela det tror jag inte på utan det kommer nog att fortsätta så länge man orkar och kan.

Sven-Åke Svensson numera Olome